

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

I. Antecedents

1.- El Departament de Cultura ha fet arribar a aquest Institut (data d'entrada 06/09/2016) el projecte de decret del Sistema Públic d'Equipaments Escènics i Musicals de Catalunya.

2.- L'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que els projectes de disposicions reglamentàries han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.

3.- L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i, en tot cas, els informes a què fa referència, entre altres, l'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, precitada, tràmit intern que es dona per complert amb aquest document.

II. Plantejament general

a) Anàlisi terminològica del text articulat.

Des d'una vessant formal, el principi Setè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.

Complementàriament, també la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).

D'acord amb això, cal ressaltar que el projecte normatiu no inclou cap terme androcèntric i per tant, no presenta disfuncions amb la normativa citada.

b) Anàlisi del contingut del text articulat.

Des d'un punt de vista material, cal dir que la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes ha adoptat un conjunt de mesures dirigides a promoure la igualtat en molts diversos àmbits de la vida social i econòmica, i ho ha fet amb una clara vocació transversal respecte de tots aquells àmbits en els que els poders públics exerceixen responsabilitats, servint així a l'efectivitat dels drets que reconeix l'article 19 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya a totes les dones.

Així, aquesta Llei estableix unes obligacions de caràcter general aplicables a tots els poders públics entre les quals en destaquen el mandat d'aplicar la perspectiva de gènere i de les dones en totes les seves polítiques i actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes per prendre en consideració les diferències entre dones i homes (principi primer de l'article 3), l'anomenada transversalitat de gènere que formulen diferents institucions de la Unió Europea. Així doncs, les intervencions públiques que afecten la vida de dones i homes s'han d'analitzar tenint-ne en compte el context, les realitats, les necessitats i la posició social, política i econòmica que ocupen, i s'han d'adoptar les mesures necessàries per a transformar oportunitats i institucions més enllà d'un sistema androcèntric.

També la Llei fa un especial èmfasi en la regulació de la representació i la participació de dones i homes en tots els àmbits de presa de decisions com a requisit necessari per a assolir una societat realment democràtica, i per això, diu la Llei, els poders públics de Catalunya han de prendre les mesures que calguin i adoptar les estratègies apropiades per a garantir-ho (preàmbul).

Així, la participació paritària de dones i homes en els afers públics és un dels principis d'actuació que tots els poders públics han de promoure en la composició dels òrgans col·legiats, de direcció, de participació, de representació, consultius, tècnics i científics, en els tribunals i en els espais de presa de decisions, per tant, és un principi que actua com a guia i directriu i vincula els ens locals, com a poder públic que són, en el procés de formulació de les seves polítiques (principi cinquè de l'article 3). Alhora, la Llei 17/2015 concreta les funcions de l'Administració de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya recollint-ne el foment de la presència de dones en els òrgans de participació i en els espais de presa de decisions (article 5 lletra l) i article 6 lletra i), respectivament).

La Llei 17/2015 també regula les obligacions generals del sector públic en matèria d'igualtat, i per combatre la infrarepresentació de les dones als llocs de decisió l'article 12 estableix l'obligació de totes les administracions públiques d'atenir-se al principi de representació paritària de dones i homes en els nomenaments i les designacions per a la composició de tot tipus d'òrgans col·legiats, tenint en compte el que regula la disposició transitòria primera. Aquest impuls de la representació paritària també s'exigeix a totes les administracions públiques de Catalunya en la composició dels tribunals o òrgans tècnics de selecció (art. 16.2), en el nomenament dels titulars dels òrgans de direcció dels organismes públics vinculants o dependents, en el foment d'aquest principi en els òrgans de direcció de les associacions i organitzacions de tota índole (art. 18.2), en el repartiment del poder polític i en el foment de la participació de les dones en àrees o càrrecs en què són poc presents (art. 19.1).

En la mateixa línia, també s'explicita el deure dels poders públics de dur a terme accions concretes destinades a dinamitzar el teixit associatiu femení i promoure la creació de xarxes de dones per permetre corregir situacions de desigualtat social resultants de pràctiques de subordinació o de sistemes socials discriminatoris, i fer efectiu el dret a la participació social de les dones (art. 20).

A més d'aquestes obligacions generals, la Llei 17/2015 també estableix les polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva de dones i homes en els diferents àmbits d'actuació, que en matèria de cultura es concreten a l'article 24 en els termes següents:

a) Adoptar les mesures necessàries per a garantir el dret de les dones a la cultura i a ésser considerades agents culturals i per a visibilitzar la cultura que els és pròpia.

b) Adoptar les mesures necessàries per a evitar tot tipus de discriminació per raó de sexe i promoure la igualtat efectiva en el terreny de la creació cultural i la participació de les dones en les activitats culturals, tenint en compte llurs realitats i aspiracions.

c) Impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones amb la participació de les dones, i promoure polítiques culturals que en facin visibles les aportacions al patrimoni i a la cultura de Catalunya, i també la diversitat.

d) Fomentar que en les manifestacions culturals de qualsevol mena no es reproduïxin estereotips ni prejudicis sexistes, i promoure la creació i la divulgació d'obres que presentin innovacions formals favorables a la superació de l'androcentrisme i del sexisme, al coneixement de la diversitat ètnica, cultural i funcional dels diferents col·lectius de dones, i a la visualització de les diferents orientacions sexuals o identitàries de les dones.

e) Facilitar la promoció de manifestacions culturals de diferents procedències en què les dones siguin reconegudes i no menystingudes.

f) Garantir que les produccions culturals públiques incorporin una visió no sexista i no androcèntrica, i potenciar que els centres de creació cultural afavoreixin la creació i la difusió de les obres culturals d'autoria femenina mitjançant les mesures de sensibilització, promoció i foment adequades.

g) Respectar i garantir la representació equilibrada en els diferents òrgans consultius, científics, jurats i de decisió existents en l'organigrama artístic i cultural.

h) Promoure i vetllar per la presència de creadores catalanes en la programació cultural pública a les exhibicions locals, nacionals, estatals i internacionals, i també la representació paritària de dones i homes en les candidatures dels honors i distincions que convoquin.

i) Prohibir l'organització i la realització d'activitats culturals en espais públics on no es permeti la participació de les dones o se n'obstaculitzi la participació en igualtat de condicions amb els homes.

En definitiva, la transversalitat del principi d'igualtat de dones i homes requereix de l'actuació dels poders públics en tots els aspectes de la vida.

III. Fonaments jurídics

1. Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estat membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.

2. Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.

3. Compromís estratègic per a la igualtat entre dones i homes 2016-2019, actual full de ruta de la Comissió Europea per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.

4. L' Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.

5. La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.

IV. Conclusions

D'acord amb tot el que s'ha dit, tot seguit es formulen diferents propostes de modificació del text articulat de la disposició normativa presentada a informe.

4.1 Modificar l'article 14 (àmbits de suport), per tal d'afegir-hi dues noves lletres, la e) i la f), amb el redactat següent:

"e) L'establiment d'estratègies per al desenvolupament i l'aplicació de les polítiques d'igualtat de dones i homes en les manifestacions culturals relacionades amb aquest decret, d'acord amb les directrius establertes a la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes".

"f) La promoció de la creació de xarxes de dones per impulsar la seva participació en l'àmbit cultural regulat per aquest decret".

4.2 Modificar l'article 24 (òrgans centrals), per tal d'afegir-hi un nou apartat, el 4, amb el redactat següent:

"4. El departament competent en matèria de cultura de l'Administració de la Generalitat ha de vetllar per tal que en els nomenaments i les designacions per a la composició d'aquests òrgans centrals s'atengui al principi de representació paritària de dones i homes, d'acord amb el que estableix la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes".

Barcelona, 16 de setembre de 2016

La presidenta

Teresa M. Pitarch i Albós